

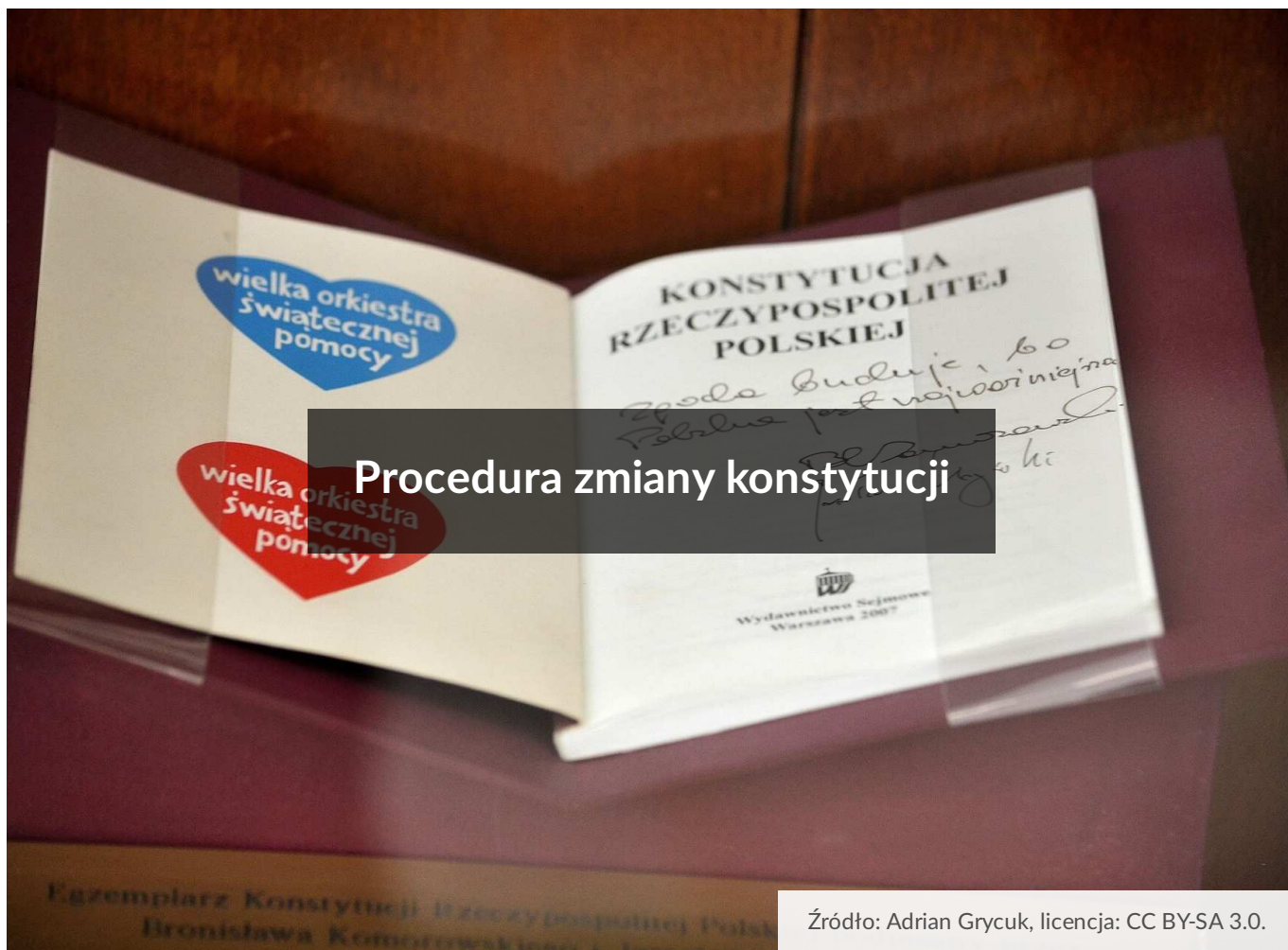
Procedura zmiany konstytucji

- Wprowadzenie
- Przeczytaj
- Animacja
- Sprawdź się
- Dla nauczyciela

Bibliografia:

- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 23.08.2021 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, dostępny w internecie: orka.sejm.gov.pl [dostęp 23.08.2021 r.].

- Źródło: *Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 3.04.2020 r.].

Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. obowiązuje już ponad dwadzieścia lat i w tym czasie zmieniana była jedynie dwa razy. W pewnym stopniu przyczynił się do tego fakt, że obowiązująca ustawa zasadnicza jest raczej kompromisowa w swojej treści – prace Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego trwały wiele lat, rozważono propozycje zawarte w aż ośmiu projektach, wiele z nich uwzględniono w ostatecznej postaci dokumentu.

Z drugiej strony o trwałości konstytucji decyduje szczególna procedura jej zmiany – ustrojodawca założył konieczność pogłębionej refleksji i osiągnięcia szerokiego konsensusu politycznego. Od kilku lat w dyskursie publicznym pojawiają się sugestie o konieczności zmiany konstytucji. Czy potrafisz wskazać, czego dotyczą proponowane zmiany regulacji?

Twoje cele

- Wyjaśnisz, na czym polega szczególna treść, forma i moc konstytucji jako aktu prawnego.
- Przeanalizujesz procedurę zmiany Konstytucji RP.
- Rozważysz przykładowe propozycje zmiany obowiązującej ustawy zasadniczej.

Dla zainteresowanych

Polskie konstytucje – jak uchwalano?

Najwyższy akt prawny – konstytucja

Polskie konstytucje – podsumowanie

Przeczytaj

Szczególna treść, moc i forma konstytucji jako aktu prawnego

Konstytucja, jako **ustawa zasadnicza**, jest powszechnie obowiązującym **aktem normatywnym** o pewnych szczególnych cechach – są to szczególna treść, szczególna moc i szczególna forma tego aktu prawnego.

Szczególna treść konstytucji dotyczy zakresu regulowanych przez nią spraw i głębokości tych uregulowań. Materia konstytucyjna obejmuje całokształt kwestii ustrojowych (ogólne zasady ustroju państwowego, organizację i sposób wyboru naczelných organów państwa, zakres ich kompetencji i wzajemnych relacji, ustrój terytorialny, formę rządów, wolności, prawa i obowiązki jednostki). Głębokość regulacji może być różna, ale przyjęło się, że konstytucja powinna normować zagadnienia o charakterze podstawowym w sposób raczej ogólny. Z różnych względów zdarza się jednak, że konstytucja jest dość obszernym dokumentem. Jest tak na przykład w Polsce w związku z doświadczeniami autorytaryzmu i wynikającym z tego przekonaniem ustrojodawcy o konieczności pozostawienia jak najmniejszego marginesu poddającego się dowolnej interpretacji.

Źródło: Adrian Grycuk, licencja: CC BY 3.0.

Szczególna moc prawna ustawy zasadniczej polega na przyznaniu konstytucji najwyższego miejsca w hierarchicznym systemie źródeł prawa. Zasada konstytucjonalizmu zakłada, że każdy akt prawny w państwie musi być zgodny z konstytucją, zarówno pod względem treści, jak i sposobu jego wydania.

Szczególna treść i moc konstytucji zabezpieczone są jej szczególną formą. Szczególna forma konstytucji znajduje odzwierciedlenie w jej nazwie, trybie powstania i zmiany oraz organach zaangażowanych w ten proces.

Słownik

akt normatywny

akt prawny zawierający normy o charakterze generalnym i abstrakcyjnym

dyskurs

konwersacja, debata publiczna

inicjatywa ustawodawcza

uprawnienie do przedkładania władzy ustawodawczej projektów aktów normatywnych

konsensus

powszechna zgoda między członkami danej społeczności

ustawa zasadnicza

inaczej: konstytucja

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją i wykonaj ćwiczenie.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DglBbJXue>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Procedura zmiany Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ćwiczenie 1

Polecenie 2

Zapoznaj się z materiałem źródłowym, przeanalizuj proces wprowadzenia zmiany w Konstytucji RP dokonanej w 2009 r. i wykonaj ćwiczenia.

Źródło: *Poselski projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, orka.sejm.gov.pl [online, dostęp z dn. 25.11.2019].

Plik o rozmiarze 347.52 KB w języku polskim

Ćwiczenie 2

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319 oraz z 2006 r. Nr 200, poz. 1471) w art. 99 dodaje się ust. 3 w brzmieniu: „3. Wybraną do Sejmu lub do Senatu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego”.

Art. 2

Przepis art. 99 ust. 3 Konstytucji, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ma zastosowanie do kadencji Sejmu i Senatu następujących po kadencji, w czasie której ustawa weszła w życie.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Źródło: *Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, dostępny w internecie: orka.sejm.gov.pl [dostęp 23.08.2021 r.].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 oraz z 2001 r. Nr 28, poz. 319) art. 55 otrzymuje brzmienie:

Art. 55

1) Ekstradycja obywatela polskiego jest zakazana, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 i 3.

2) Ekstradycja obywatela polskiego może być dokonana na wniosek innego państwa lub sądowego organu międzynarodowego, jeżeli możliwość taka wynika z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej lub ustawy wykonującej akt prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem, pod warunkiem że czyn objęty wnioskiem o ekstradycję:

1. został popełniony poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz
2. stanowił przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowiłby przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej w razie popełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w czasie jego popełnienia, jak i w chwili złożenia wniosku.

3) Nie wymaga spełnienia warunków określonych w ust. 2 pkt 1 i 2 ekstradycja mająca nastąpić na wniosek sądowego organu międzynarodowego powołanego na podstawie ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej, w związku z objętą jurysdykcją tego organu zbrodnią ludobójstwa, zbrodnią przeciwko ludzkości, zbrodnią wojenną lub zbrodnią agresji.

4) Ekstradycja jest zakazana, jeżeli dotyczy osoby podejrzanej o popełnienie bez użycia przemocy, przestępstwa z przyczyn politycznych lub jej dokonanie będzie naruszać wolności i prawa człowieka i obywatela.

5) W sprawie dopuszczalności ekstradycji orzeka sąd.

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Źródło: *Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 3.04.2020 r.].

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z wykresem i wykonaj ćwiczenie.

Oprac. na podst.: CBOS, *Zainteresowanie referendum konsultacyjnym ws. konstytucji*,

„Komunikat z badań” nr 95, 2018, s. 1.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródła do zadań 8–15.

Przeanalizuj podział mandatów w sejmie i senacie obecnej kadencji. Zakładając, że za ewentualną zmianą Konstytucji RP opowiedziałyby się PiS i Konfederacja (w całości), odpowiedz na poniższe pytania i uzasadnij swoje odpowiedzi, powołując się na odpowiednie przepisy konstytucyjne.

Frekwencja: 61.74%.

Większość bezwzględna: 231 mandatów.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Frekwencja: 61.74%.

Większość bezwzględna: 51 mandatów.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 8

Ćwiczenie 9

Ćwiczenie 10

Ćwiczenie 11

Ćwiczenie 12

Ćwiczenie 13

Ćwiczenie 14

Ćwiczenie 15

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Procedura zmiany Konstytucji RP

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

3) porównuje ścieżkę legislacyjną wymaganą do zmiany Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tworzenia ustaw, ustawy budżetowej i projektów uznanych za pilne.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, na czym polega szczególna treść, forma i moc konstytucji jako aktu prawnego;
- analizuje procedurę zmiany Konstytucji RP;
- rozważa przykładowe propozycje zmiany obowiązującej ustawy zasadniczej.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- lekcja odwrócona;
- rozmowa nauczająca;
- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

1. Uczniowie zapoznają się z animacją dotyczącą zmiany konstytucji w polskim systemie prawnym.
2. Uczniowie wyszukują w dostępnych źródłach informacji na temat propozycji zmian w Konstytucji RP w ciągu ostatniego dwudziestolecia. Przedstawiają je wraz z argumentami zwolenników i przeciwników. Zapisują je w ćwiczeniu do animacji.

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Podczas rozmowy nauczającej nauczyciel pyta uczniów, co ich zdaniem oznacza, że Konstytucja RP ma szczególną moc, treść i formę. Uczniowie podają swoje propozycje, nauczyciel w miarę potrzeby uzupełnia wyjaśnienia. Po każdym wyjaśnieniu nauczyciel pyta, jakie konkretnie konsekwencje wynikają z każdej z trzech omawianych cech Konstytucji RP (np. wyjaśnieniem szczególnej mocy prawnej jest to, że Konstytucja RP jest najwyższą w hierarchii źródeł prawa, co prowadzi do konsekwencji, że wszystkie pozostałe akty prawa muszą być z nią zgodne).

Faza realizacyjna

1. Uczniowie pracują w grupach kilkusobowych, przeprowadzając dyskusje nt. proponowanych zmian w Konstytucji RP. Po upływie czasu przeznaczanego na dyskusję każda grupa przedstawia dwa argumenty za i dwa argumenty przeciw omawianej przez nich propozycji zmiany Konstytucji RP.
2. Uczniowie oglądają animację na temat procedury zmiany Konstytucji RP oraz zapoznają się z tekstem źródłowym. Następnie notują odpowiedzi na pytania zawarte w ćwiczeniu 2. Chętni/wybrani uczniowie przedstawiają swoje odpowiedzi, pozostali uzupełniają je,

wszyscy uzupełniają swoje notatki. Następnie nauczyciel raz jeszcze przedstawia uczniom animację w celu weryfikacji poprawności odpowiedzi.

3. Uczniowie w parach rozwiązują ćwiczenia interaktywne 1–2 oraz 8 z sekcji „Sprawdź się”. Po upływie czasu przeznaczanego na rozwiązanie ćwiczenia, chętni/wybrani uczniowie przedstawiają swoje odpowiedzi.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie samodzielnie rozwiązują i sprawdzają ćwiczenia interaktywne 3–7 z sekcji „Sprawdź się”.

2. Dyskusja: „Czy warto (często) zmieniać konstytucję państwa?”. Po przedstawieniu argumentów i kontrargumentów chętnie osoby przedstawiają podsumowanie.

Praca domowa:

Wybierz jedną ze wspomnianych podczas dzisiejszych zajęć propozycji zmian obowiązującej Konstytucji RP. Wyobraź sobie, że jesteś posłem przedstawiającym tę propozycję na posiedzeniu sejmu. Przygotuj swoje wystąpienie w tej sprawie, w którym opiszysz dokładnie, na czym miałyby polegać proponowana zmiana i dlaczego należałoby ją wprowadzić. Możesz również przygotować wystąpienie posła, który opowie się przeciwko proponowanej zmianie.

Materiały pomocnicze:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, prawo.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Animacja może zostać wykorzystana podczas lekcji powtórkowej.